

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 12ης Ιουλίου 1990 *

Στην υπόθεση T-108/89,

Hans Scheuer, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Ter-
vuren (Βέλγιο), εκπροσωπούμενος από τον Edmond Lebrun, δικηγόρο Βρυξελλών, με
αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Louis Schiltz, 83 boulevard Grande-Du-
chesse Charlotte,

προσφεύγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Sean Van Rae-
penbusch, μέλος της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής, με αντίκλητο στο
Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής,
Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή με την οποία ζητείται να ακυρωθεί η από 28 Ιου-
νίου 1988 απόφαση της Επιτροπής περί τοποθετήσεως του García Burgués σε άλλη
υπηρεσία της Γενικής Διευθύνσεως (ΓΔ) XI και, επικουρικώς, η παράλειψη αντικατα-
στάσεώς του· η παράλειψη αντικαταστάσεως της Bastrup-Birk, η οποία μετατέθηκε
από 1ης Οκτωβρίου 1987 σε άλλη υπηρεσία της ΓΔ XI· η παράλειψη της Επιτροπής να
εξασφαλίσει στον προσφεύγοντα τις προσήκουσες συνθήκες εργασίας και η απόρριψη
της διοικητικής ενστάσεως που υπέβαλε συναφώς ο προσφεύγων,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους D. A. O. Edward, πρόεδρο τμήματος, R. Schintgen και R. García-
Valdecasas, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

λαμβάνοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 3ης Μαΐου 1990,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Τα περιστατικά της προσφυγής

- 1 Ο προσφεύγων Scheuer, γερμανικής ιθαγένειας, είναι από το 1960 υπάλληλος βαθμού A 4 στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων· προηγουμένως υπήρξε ανώτερος υπάλληλος στη γερμανική διοίκηση. Το 1977 τοποθετήθηκε στη ΓΔ XI — Γενική Διεύθυνση « Περιβάλλον, προστασία των καταναλωτών και πυρηνική ασφάλεια » —, όπου διορίστηκε το 1985 προϊστάμενος της ειδικής υπηρεσίας « Σύνδεσμος με τις λοιπές πολιτικές και πληροφόρηση ».
- 2 Με την από 16 Ιουνίου 1987 απόφαση της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής (στο εξής: ΑΔΑ), ο προσφεύγων τοποθετήθηκε στο τμήμα XI 03, ως προϊστάμενος του τομέα « Εκπαίδευση στον τομέα του περιβάλλοντος και σχέσεις με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ». Επιπλέον, επιφορτίστηκε με τον φάκελο « Πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες ως προς το περιβάλλον ». Με υπηρεσιακό σημείωμά της 17ης Ιουλίου 1987, ο γενικός διευθυντής της ΓΔ XI Brinkhorst του ανέφερε ότι ο διορισμός του δεν συνεπαγόταν την ιδιότητα του βοηθού προϊσταμένου του τμήματος.
- 3 Αρχικά, επεκουρείτο από δύο υπαλλήλους κατηγορίας A, την Bastrup-Birk και τον García Burgués, και μια γραμματέα.
- 4 Στο πλαίσιο εσωτερικής αναδιοργάνωσης της ΓΔ XI, η Bastrup-Birk τοποθετήθηκε, από 1ης Οκτωβρίου 1987, στο τμήμα XI B 3 « Γεωργία, διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, σχέσεις με τις λοιπές πολιτικές ».

- 5 Κατόπιν του μέτρου αυτού, ο Scheuer απηύθυνε στις 24 Σεπτεμβρίου 1987 υπηρεσιακό σημείωμα στον Brinkhorst, με το οποίο του ζήτησε να αναβάλει την ημερομηνία μεταθέσεως της Bastrup-Birk, μέχρις ότου γίνει η αντικατάστασή της. Το σημείωμα αυτό παρέμεινε αναπάντητο και η τοποθέτηση πραγματοποιήθηκε χωρίς η ενδιαφερόμενη να αντικατασταθεί.
- 6 Με την από 28 Ιουνίου 1988 απόφαση της ΑΔΑ, ο García Burgués τοποθετήθηκε από 1ης Αυγούστου 1988 στην ειδική υπηρεσία διεθνών σχέσεων της ΓΔ XI. Μετά το δεύτερο αυτό μέτρο, μόνο μια γραμματέας παρέμενε στην υπηρεσία του προσφεύγοντος.
- 7 Στις 4 Οκτωβρίου 1988, ο προσφεύγων υπέβαλε διοικητική ένσταση βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως). Η διοικητική αυτή ένσταση, η οποία παρέμεινε αναπάντητη, είχε ως αντικείμενο την ακόλουθη:
- α) της αποφάσεως μεταθέσεως του García Burgués που ελήφθη στις 28 Ιουνίου 1988 και, επικουρικός, της παραλείψεως αντικαταστάσεώς του από έχοντα τα προσόντα υπάλληλο του ίδιου βαθμού·
- β) της παραλείψεως αντικαταστάσεως της Bastrup-Birk, η οποία μετατέθηκε από 1ης Οκτωβρίου 1987 στο τμήμα XI Β 3, από έχοντα τα προσόντα υπάλληλο του ίδιου βαθμού.
- 8 Σε απάντηση αιτήματος παροχής πληροφοριών που υπέβαλε η Γενική Διεύθυνση Προσωπικού μετά τη διοικητική ένσταση του Scheuer, ο Jankowsky, βοηθός γενικού διευθυντή της ΓΔ XI, με το από 21 Δεκεμβρίου 1988 υπηρεσιακό σημείωμα προς τον Pinnerle, προϊστάμενο του τμήματος « Υπηρεσιακή κατάσταση », ανέφερε ότι ο προσφεύγων ήταν επιφορτισμένος με τον χειρισμό δύο φακέλων. Σχετικά με τον φάκελο « Σχέσεις με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή », δευκρίνισε ότι η ΓΔ XI ήταν πλήρως ικανοποιημένη από το έργο που εκτελούσε ο Scheuer. Προσέθετε ότι ο άλλος φάκελος που χειριζόταν ο Scheuer, σχετικά με την εκπαίδευση στον τομέα του περιβάλλοντος, είχε διαβιβαστεί στη ΓΔ V. Στο ίδιο σημείωμα ανέφερε ότι:

« Η εσωτερική μετάθεση του García Burgués ήταν αναγκαία, λόγω της σημαντικής αυξήσεως του τομέα “ Διεθνείς υποθέσεις ” της ΓΔ ΧΙ. Φάκελοι όπως οι διεθνείς συμβάσεις είχαν αυξηθεί σημαντικά ώστε ο χειρισμός τους δεν ήταν πλέον δυνατός με προσωπικό δύο υπαλλήλων Α και έναν εμπειρογνώμονα προερχόμενο από την εθνική διοίκηση... Επομένως, έπρεπε να ενισχυθεί η διοικητική μονάδα με έναν υπάλληλο Α, κατά προτίμηση ιβηρικής προελεύσεως.

Η εσωτερική μετάθεση της Bastrup-Birk ήταν απαραίτητη για να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση πολιτικής υποσχέσεως περί δημιουργίας ενός νομικού μέσου για τη γενική προστασία των βιοτόπων. Η Bastrup-Birk έπρεπε να αναπτύξει προς τούτο σχέδιο οδηγίας, έργο το οποίο εκπληρώθηκε με την υιοθέτηση της προτάσεως της Επιτροπής. Την παρακολούθηση του φακέλου και τον γενικό τομέα « Ζώνη προστασίας » εξακολουθεί να χειρίζεται η Bastrup-Birk. »

- 9 Εκτός από τα καθήκοντα για τα οποία γίνεται λόγος στο προαναφερθέν σημείωμα, ο προσφεύγων, ο οποίος είχε διατηρήσει μέρος του φακέλου « Εκπαίδευση στον τομέα του περιβάλλοντος », ασκούσε κατά την ημερομηνία αυτή και εξακολούθησε να ασκεί τον συντονισμό των εργασιών της ΓΔ ΧΙ και της ΓΔ V επί του θέματος αυτού. Επίσης, ένας άλλος φάκελος, σχετικός με την πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες στον τομέα του περιβάλλοντος, ο οποίος, αρχικά, έπρεπε να ανατεθεί στη διοικητική μονάδα « Νομικά θέματα » της ΓΔ ΧΙ, παρέμεινε τελικά — μετά σχετική απόφαση του γενικού διευθυντή — υπό την ευθύνη του προσφεύγοντος, ο οποίος είχε διαμαρτυρηθεί έντονα κατά της αναθέσεως αυτής.
- 10 Ενώπιον της συνεχιζόμενης δυσαρέσκειας του προσφεύγοντος, ο γενικός διευθυντής της ΓΔ ΧΙ επανειλημμένως τον ενεθάρρυνε, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία του, να συνταξιοδοτηθεί και του προσέφερε τη βοήθειά του προς εξεύρεση πανεπιστημιακών καθηκόντων.

Η διαδικασία

- 11 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο Scheuer, με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 3 Μαΐου 1989, άσκησε δυνάμει του άρθρου 91 του κανονισμού υπηρειακής καταστάσεως την παρούσα προσφυγή κατά της Επιτροπής.
- 12 Η έγγραφη διαδικασία διεξήχθη πλήρως και κανονικά ενώπιον του Δικαστηρίου.

- 13 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14 της αποφάσεως του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1988, περί του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα), με Διάταξη της 15ης Νοεμβρίου 1989, παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Πρωτοδικείου.
- 14 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς διεξαγωγή αποδείξεων.
- 15 Η προφορική διαδικασία διεξήχθη στις 3 Μαΐου 1990. Οι εκπρόσωποι των διαδίκων αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.
- 16 Ο προσφεύγων ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει:
- α) την απόφαση περί μεταθέσεως στην υπηρεσία XI/2 του Garcia Burgués, ληφθείσα στις 28 Ιουνίου 1988 από τον γενικό διευθυντή προσωπικού και διοικήσεως, με ισχύ από 1ης Αυγούστου 1988, και, επικουρικώς, την παράλειψη αντικαταστάσεώς του με υπάλληλο του ίδιου βαθμού·
 - β) την παράλειψη αντικαταστάσεως της Bastrup-Birk — η οποία μετατέθηκε από 1ης Οκτωβρίου 1987 στο τμήμα XI B 3 — από υπάλληλο του ίδιου βαθμού·
 - γ) την παράλειψη της καθής να εξασφαλίσει στον προσφεύγοντα τις προσήκουσες και σύμφωνες με την πολιτική προσωπικού συνθήκες εργασίας·
 - δ) την απόφαση με την οποία απορρίφθηκε η από 4 Οκτωβρίου 1988 διοικητική ένσταση του προσφεύγοντος·
- να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα.

Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη ή, τουλάχιστον, ως αβάσιμη·
- να αποφανθεί κατά νόμο επί των δικαστικών εξόδων.

Επί του παραδεκτού

- 17 Η καθής προβάλλει ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής βασιζόμενη σε δύο λόγους.

Επί του πρώτου λόγου που αντλείται από την έλλειψη εννόμου προστατευμένου συμφέροντος

- 18 Η καθής ισχυρίζεται ότι, κατά παγιωμένη νομολογία του Δικαστηρίου, « οι προσφυγές που διέπονται από τα άρθρα 90 και 91 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως έχουν ως αντικείμενο να εξασφαλίζουν τον έλεγχο του Δικαστηρίου επί των πράξεων και παραλείψεων της “ αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής ” που είναι ικανές να θίξουν την υπηρεσιακή κατάσταση των μονίμων και μη μονίμων υπαλλήλων της Κοινότητας » (απόφαση της 14ης Ιουλίου 1976, Hirschberg κατά Επιτροπής, 129/75, Rec. 1976, σ. 1259, σκέψη 17). Οι αιτιάσεις που διατυπώθηκαν με τη διοικητική ένσταση και την παρούσα προσφυγή δεν αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσφεύγοντος, « αλλά αποκλειστικά τις εσωτερικές σχέσεις της υπηρεσίας και, ειδικότερα, ζητήματα σχετικά με τη διοικητική οργάνωση » (προαναφερθείσα απόφαση, σκέψη 18).
- 19 Η καθής συνάγει απ’ αυτό ότι οι πράξεις που αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας προσφυγής δεν έχουν τον χαρακτήρα βλαπτικών πράξεων, ακυρωσίμων κατά την έννοια του άρθρου 91 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, διότι δεν είναι ικανές να θίξουν τα δικαιώματα που ο προσφεύγων αντλεί, ειδικότερα, από τα άρθρα 5 και 7 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, καθόσον δεν τον υποχρεώνουν να ασκεί καθήκοντα τα οποία δεν ανταποκρίνονται στη θέση του και στον βαθμό του. Η καθής θεωρεί ότι οι επίδικες πράξεις εμπίπτουν στην οργάνωση των υπηρεσιών της, για την οποία διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως.
- 20 Ο προσφεύγων αντιτάσσει ότι η πλήρης έλλειψη προσωπικού για τον προϊστάμενο ενός τομέα θίγει, εξ ορισμού, τη θέση του, αν ληφθεί υπόψη ότι, λόγω του ότι θίγονται τα μέσα εκτελέσεως των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί, θίγονται συγχρόνως τα

καθήκοντα αυτά. Μια θέση δεν χαρακτηρίζεται μόνον από τα καθήκοντα, αλλά και από τα μέσα, μεταξύ άλλων από το προσωπικό, που καθιστούν δυνατή την εκπλήρωση των καθηκόντων αυτών.

- 21 Υπογραμμίζει ότι ο δεύτερος λόγος της προσφυγής ανάγεται στην κατάχρηση εξουσίας. Κατ' αυτόν, δεν είναι δυνατό να συναχθεί το απαράδεκτο της προσφυγής από το γεγονός και μόνον ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις εμπίπτουν στην ευρύτατη διακριτική εξουσία της διοικήσεως να οργανώνει τις υπηρεσίες της, καθόσον η εξουσία αυτή υπόκειται πάντοτε σε έλεγχο νομιμότητας.
- 22 Τέλος, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι ο πρώτος λόγος που επικαλείται η Επιτροπή προς στήριξη της ενστάσεως απαραδέκτου δεν είναι βάσιμος ή, επικουρικώς, η εξέτασή του δεν μπορεί να χωριστεί από την ουσία της υποθέσεως.
- 23 Επιβάλλεται να υπόμνησται ότι κατά το άρθρο 90, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως « κάθε πρόσωπο που υπόκειται στον παρόντα κανονισμό δύναται να υποβάλει στην αρμόδια για τους διορισμούς αρχή διοικητική ένσταση κατά οιασδήποτε πράξεως η οποία θίγει τα συμφέροντά του, τόσο στην περίπτωση που η εν λόγω αρχή έχει ήδη λάβει απόφαση όσο και όταν παρέλειψε να λάβει μέτρο που επιβάλλεται από τον κανονισμό ». Για να δοθεί απάντηση στο ζήτημα αν οι πράξεις που αποτελούν αντικείμενο της προσφυγής θίγουν ή όχι τον προσφεύγοντα, είναι αναγκαίο να εξεταστεί, όπως υποστηρίζει ο προσφεύγων, αν η παράλειψη της Επιτροπής να αντικαταστήσει τους ανατοποθετηθέντες υπαλλήλους συνιστά εν προκειμένω παράβαση του καθήκοντος που υπέχει το κοινοτικό όργανο να εξασφαλίζει στον προσφεύγοντα τις κατάλληλες συνθήκες εργασίας για την εκπλήρωση των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί, υποχρέωση επιβαλλόμενη από τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως και τις αρχές που απορρέουν από αυτόν.
- 24 Το Δικαστήριο έκρινε ότι, μολονότι η προϊσταμένη αρχή έχει την αποκλειστική ευθύνη για την οργάνωση των υπηρεσιών που πρέπει να μπορεί να καθορίζει και μεταβάλλει σε συνάρτηση με τις ανάγκες της υπηρεσίας, το γεγονός ότι αφαιρείται από υπάλληλο μέρος των υπηρεσιών — των οποίων προηγουμένως προϊστατο — μπορεί, υπό ορισμένες περιστάσεις, να θίξει τα δικαιώματα που αυτός αντλεί από τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως και, επομένως, να συνιστά βλαπτική πράξη (βλέπε τις αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1968, Labeyrie κατά Επιτροπής, 16/67, Rec. 1968, σ. 432, ειδικότερα σ. 445, και της 6ης Μαΐου 1969, Reinartz κατά Επιτροπής, 17/68, Rec. 1969, σ. 61, ειδικότερα σ. 69), πράγμα που θα μπορούσε να συνεπάγεται, εν προκειμένω, όσον αφορά τον προσφεύγοντα, την ύπαρξη εννόμου προστατευόμενου συμφέροντος.

- 25 Ως εκ τούτου, η εκτίμηση του βασίμου του πρώτου λόγου τον οποίο επικαλείται η Επιτροπή προς στήριξη της ενστάσεως απαραδέκτου εξαρτάται από την εκτίμηση των αιτιάσεων του προσφεύγοντος, η δε απάντηση που πρέπει να δοθεί στην ένσταση πρέπει να συνεξεταστεί πιο κάτω με τα ζητήματα ουσίας που θέτει η διαφορά.

Επί του δευτέρου λόγου που αντλείται από την έλλειψη αιτήσεως κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 1, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως

- 26 Η καθής υποστηρίζει ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη καθόσον μ' αυτήν επιδιώκεται να ακυρωθεί η παράλειψη αντικαταστάσεως των υπαλλήλων για τους οποίους γίνεται λόγος, διότι πριν από την προσφυγή δεν υποβλήθηκε αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 90, παράγραφος 1, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, και, μετά τη σιωπηρή ή ρητή απόρριψη της αιτήσεως ο προσφεύγων έπρεπε, εντός προθεσμίας τριών μηνών, να υποβάλει διοικητική ένσταση.
- 27 Η καθής εκθέτει ότι προσφυγή με την οποία επιδιώκεται να « ακυρωθεί μία παράλειψη » εκδόσεως πράξεως, η προσφυγή κατά παραλείψεως, αναλύεται, επί ενδίκων προσφυγών υπαλλήλων, σε προσφυγή δώκουσα να ακυρωθεί η σιωπηρή ή ρητή απόρριψη αιτήσεως, εν προκειμένω της αιτήσεως αντικαταστάσεως των δύο ανατοποθετηθέντων υπαλλήλων.
- 28 Έτσι, κατά την καθής, « όσον αφορά την παράλειψη αντικαταστάσεως της Bastrup-Birk, η μόνη σχετική αίτηση ενυπάρχει στο από 24 Σεπτεμβρίου 1987 υπηρεσιακό σημείωμα που ο προσφεύγων απήλυθε στον Brinkhorst, γενικό διευθυντή της ΓΔ XI. Αν υποθεθεί ότι αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως αίτηση κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 1, η προσφυγή, ως προς το κεφάλαιο αυτό, είναι απαράδεκτη λόγω του ότι δεν προηγήθηκε διοικητική ένσταση υποβληθείσα εντός τριών μηνών από της σιωπηρής απορρίψεως της αιτήσεως, που θεωρείται ότι επήλθε στις 24 Ιανουαρίου 1988, δηλαδή πριν από τις 24 Απριλίου 1988, σύμφωνα με το άρθρο 91, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως ».
- 29 Όσον αφορά τη μη αντικατάσταση του Garcia Burgués, η καθής υποστηρίζει ότι « επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ουδέποτε υποβλήθηκε στην ΑΔΑ σχετική αίτηση, βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 1, εκτός αν η από 4 Οκτωβρίου 1988 διοικητική ένσταση θεωρηθεί, σχετικά με το ζήτημα αυτό, ως αίτηση, οπότε η προσφυγή πρέπει επίσης να κριθεί απαράδεκτη, ως προς το κεφάλαιο αυτό, λόγω του ότι δεν προηγήθηκε διοικητική ένσταση, κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, κατά της σιωπηρής απορρίψεως της εν λόγω αιτήσεως ».

- 30 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η αντικατάσταση των δύο υπαλλήλων επιβαλλόταν από τα άρθρα 5 και 7 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως καθώς και από τις αρχές και τα καθήκοντα στα οποία αναφέρεται στον πρώτο ισχυρισμό του προς στήριξη των αιτημάτων του επί της ουσίας. Σε μια τέτοια περίπτωση, έχει εφαρμογή το άρθρο 90, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως. Ισχυρίζεται ότι η υποβολή διοικητικής ενστάσεως κατ' αυτών των παραλείψεων αντικαταστάσεως ήταν παραδεκτή χωρίς να χρειάζεται προς τούτο να υποβληθεί προηγουμένως αίτηση κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 1, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως. Θεωρεί ότι ο δεύτερος λόγος που επικαλείται η Επιτροπή προς στήριξη της ενστάσεως απαραδέκτου δεν είναι βάσιμος ή, επικουρικός, πρέπει να συνεξεταστεί με την ουσία της υποθέσεως.
- 31 Σχετικώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως και η εκτίμηση επί του προηγουμένου λόγου, η απάντηση που πρέπει να δοθεί εν προκειμένω στο ζήτημα αν χρειάζεται να υποβληθεί προηγουμένως αίτηση κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 1, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως εξαρτάται από το αν ο προσφεύγων βρισκόταν ενώπιον βλαπτικής γι' αυτόν πράξεως, η οποία απόρρεε από την παράλειψη της διοικήσεως να λάβει μέτρο επιβαλλόμενο από τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως. Προς τούτο, είναι αναγκαίο να εξεταστεί αν το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν αντικατέστησε τους ανατοποθετηθέντες υπαλλήλους συνιστούσε παράβαση του καθήκοντος που υπείχε να εξασφαλίσει στον προσφεύγοντα τις προσήκουσες συνθήκες εργασίας για την εκπλήρωση των καθηκόντων που του είχε αναθέσει, υποχρέωση η οποία επιβάλλεται στην καθής, όπως έχει ήδη διευκρινιστεί, από τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως και τις αρχές που απορρέουν από αυτόν. Όπως αναγνώρισε η καθής κατά την προφορική διαδικασία, η εξέταση του ζητήματος αυτού δεν μπορεί να χωριστεί από την εξέταση των ζητημάτων ουσίας που τίθενται στην παρούσα δίκη.

Επί της ουσίας

- 32 Προς στήριξη της προσφυγής του, ο προσφεύγων προβάλλει δύο λόγους ακυρώσεως, ήτοι, πρώτον, την « παράβαση του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, ιδίως των άρθρων 5 και 7, (την) παράβαση των καθηκόντων βοήθειας και αρωγής, παραβίαση των αρχών του δικαίου όπως αυτών της ισότητας, της χρηστής διοικήσεως και της διοικητικής δικαιοσύνης, καθώς και (την) υπέρβαση εξουσίας » και, δεύτερον, την « παραβίαση της αρχής ότι η εξουσία δεν μπορεί να ασκείται παρά μόνο προς το συμφέρον της υπηρεσίας, καθώς και (την) κατάχρηση εξουσίας ».

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως

- 33 Ως προς τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι βρίσκεται χωρίς συνεργάτη, με εξαίρεση μια γραμματέα, δεν συμβιβάζεται με τις προα-

ναφερθείσες νομοθετικές διατάξεις και τις αρχές του δικαίου. Μολονότι είναι επιφορτισμένος με καθήκοντα που αντιστοιχούν στον βαθμό του και στη θέση του ως προϊστάμενος ενός τομέα, ωστόσο δεν διαθέτει το απαραίτητο προσωπικό για να τα εκτελέσει. Θεωρεί ότι ο νομικός κανόνας της αντιστοιχίας μεταξύ της θέσεως και του βαθμού συνεπάγεται ότι τα καθήκοντα που ανατίθενται σε υπάλληλο συνάδουν στο σύνολό τους με τη θέση που αντιστοιχεί στον βαθμό που κατέχει στην ιεραρχία και ότι ο κανόνας αυτός συνεπάγεται επίσης ότι τίθενται στη διάθεση του υπαλλήλου τα υλικά μέσα και το προσωπικό το οποίο απαιτείται κανονικά για τα καθήκοντα της θέσεως που αντιστοιχούν στον βαθμό του.

- 34 Η καθής διευκρινίζει ότι οι μετακινήσεις των ενδιαφερομένων υπαλλήλων μαζί με τη θέση τους, εντός της ΓΔ XI, χωρίς να υπάρχουν κενές θέσεις, πρέπει να θεωρηθούν ως μέτρα ανατοποθετήσεως και όχι ως μέτρα μεταθέσεως κατά την καθαυτό έννοια του όρου. Υπογραμμίζει ότι τα εν λόγω μέτρα ελήφθησαν στο πλαίσιο αναδιοργανώσεως των υπηρεσιών της, προς τούτο δε διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως.
- 35 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι επίδικες πράξεις — χωρίς να αμφισβητεί τον χαρακτήρισμό τους — δεν εντάσσονται στο πλαίσιο γενικής αναδιοργανώσεως της ΓΔ XI. Εμμένει στο ότι τα επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή δεν μπορούν να δικαιολογήσουν προσβολή των αρχών στις οποίες αυτός αναφέρεται.
- 36 Ενώπιον της αμφισβητήσεως αυτής, επιβάλλεται, πρώτον, να εξεταστούν οι συνθήκες υπό τις οποίες ελήφθη η απόφαση ανατοποθετήσεως του García Burgués εντός της ΓΔ XI.
- 37 Σχετικώς, επιβάλλεται να υπομνηστεί, όπως ορθώς έπραξε η Επιτροπή, ότι κατά πάγια νομολογία τα κοινοτικά όργανα διαθέτουν ευρεία εξουσία εκτιμήσεως όσον αφορά την οργάνωση των υπηρεσιών τους με γνώμονα την αποστολή που τους έχει ανατεθεί και κατά την τοποθέτηση του προσωπικού που έχουν στη διάθεσή τους, υπό τον όρο πάντως ότι η εν λόγω τοποθέτηση γίνεται προς το συμφέρον της υπηρεσίας και τηρείται η ισοτιμία των θέσεων (βλέπε τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 23ης Μαρτίου 1988, Hecq κατά Επιτροπής, 19/87, Συλλογή 1988, σ. 1697, της 21ης Ιουνίου 1984, Lux κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, 69/83, Συλλογή 1984, σ. 2447, της 14ης Ιουλίου 1983, Nebe κατά Επιτροπής, 176/82, Συλλογή 1983, σ. 2471, της 21ης Μαΐου 1981, Kindermann κατά Επιτροπής, 60/80, Συλλογή 1981, σ. 1329, και της 16ης Ιουνίου 1971,

Vistosi κατά Επιτροπής, 61/70, Rec. 1971, σ. 535). Αυτή η εξουσία εκτίμησης είναι απαραίτητη προκειμένου να επιτυγχάνεται η αποτελεσματική οργάνωση των εργασιών και να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή της οργάνωσης αυτής στις μεταβαλλόμενες ανάγκες (βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1979, List κατά Επιτροπής; 124/78, Rec. 1979, σ. 2499).

- 38 Από την εξέταση των εγγράφων της δικογραφίας προκύπτει σαφώς ότι εν προκειμένω η απόφαση περί ανατοποθετήσεως του García Burgués ελήφθη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάστηκαν στο κοινοτικό αυτό όργανο και στο πλαίσιο αναδιοργάνωσης των υπηρεσιών της ΓΔ XI, που είχε ως σκοπό να διευκολύνει την ανάπτυξη των καθηκόντων τα οποία της είχαν ανατεθεί. Ο αντίθετος ισχυρισμός του προσφεύγοντος, στερούμενος κάθε ειδικής επιχειρηματολογίας, δεν είναι ικανός να μεταβάλει την εκτίμηση αυτή.
- 39 Δεύτερον, επιβάλλεται να εξεταστεί αν η παράλειψη της Επιτροπής να αντικαταστήσει την Bastrup-Birk και τον García Burgués — δηλαδή, στην πράξη, το γεγονός ότι στερεί τον προσφεύγοντα από συνεργάτες, με εξαίρεση μια γραμματέα — συνιστά παράβαση των νομικών κανόνων και αρχών που επικαλείται ο προσφεύγων.
- 40 Σχετικώς, πρέπει καταρχάς να παρατηρηθεί ότι στον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως δεν υπάρχει καμιά ένδειξη υπέρ της απόψεως ότι η απονομή οποιουδήποτε βαθμού εξαρτάται από τον αριθμό και την ιδιότητα των υφισταμένων (βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 1979, Loebisch κατά Συμβουλίου, 14/79, Rec. 1979, σ. 3679, σκέψη 7).
- 41 Επιβάλλεται εν συνεχεία να υπομνηστεί ότι οι προϋποθέσεις εξελίξεως της σταδιοδρομίας που αναφέρονται στο άρθρο 5 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως δεν μπορεί να εκτιμώνται εκτός του πλαισίου που καθορίζεται από την οργάνωση των υπηρεσιών. Μολονότι η διάταξη αυτή επιβάλλει στη διοίκηση την υποχρέωση σεβασμού της ισότητας των υπαλλήλων, στις διάφορες κατηγορίες, εντούτοις δεν περιορίζει την ελευθερία των κοινοτικών οργάνων να διαρθρώνουν τις διάφορες διοικητικές μονάδες λαμβάνοντας υπόψη ένα σύνολο παραγόντων, όπως είναι η φύση και η έκταση των καθηκόντων που τους ανατίθενται, καθώς και οι δυνατότητες του προσωπολογισμού (βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1981, Bellardi-Ricci κατά Επιτροπής, 178/80, Συλλογή 1981, σ. 3187, σκέψη 19).

- 42 Τέλος, επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι, για να θεωρηθεί ότι ένα μέτρο αναδιοργάνωσης της υπηρεσίας θίγει το δικαίωμα του υπαλλήλου — αναγνωριζόμενο από τα άρθρα 5 και 7 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως — να του ανατεθούν καθήκοντα τα οποία, στο σύνολό τους, στοιχούν προς την αντίστοιχη θέση που κατέχει στην ιεραρχία, δεν αρκεί ότι το εν λόγω μέτρο συνεπάγεται αλλαγή ή και οποιαδήποτε μείωση των καθηκόντων του ενδιαφερομένου, αλλά πρέπει, στο σύνολό τους, τα εναπομένοντα καθήκοντά του να υστερούν σαφώς από εκείνα που αντιστοιχούν στον βαθμό του και στη θέση του, αν ληφθεί υπόψη η φύση τους, η σημασία τους και η έκτασή τους (βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Μαΐου 1976, Macevicius κατά Κοινοβουλίου, 66/75, Rec. 1976, σ. 593, σκέψη 16).
- 43 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους ότι, μετά την ανατοποθέτηση των συνεργατών του, ο προσφεύγων εξακολούθησε να ασκεί καθήκοντα αντιστοιχούντα στον βαθμό του και στη θέση του. Το ότι η έλλειψη συνεργατών δεν επιτρέπει στον προσφεύγοντα « να αναλάβει νέες πρωτοβουλίες » ή « να αποστασιοποιηθεί από την καθημερινότητα », όπως ισχυρίζεται, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως γεγονός ικανό να μεταβάλει τη φύση και την κατηγορία των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί και τα οποία εξάλλου ασκεί κατά τρόπο πλήρως ικανοποιητικό, όπως αναγνωρίζουν αμφότεροι οι διάδικοι. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι τα καθήκοντά του ως προϊσταμένου ενός τομέα περιλαμβάνουν τον συντονισμό των εργασιών που εμπίπτουν σε έναν τομέα δραστηριότητας και το έργο αυτό συνεπάγεται αφεαυτού την παρουσία συνεργατών. Αυτό το επιχείρημα του προσφεύγοντος δεν είναι βάσιμο. Πράγματι, ο συντονισμός εργασιών δεν απαιτεί κατ' ανάγκη την παρουσία προσωπικών συνεργατών. Πράγματι, όπως οι διάδικοι αναγνώρισαν κατά τη διαδικασία, ο προσφεύγων, εν προκειμένω, εξασφαλίζει μόνος του τον συντονισμό των εργασιών που ανέλαβαν η ΓΔ V και η ΓΔ XI στον τομέα της εκπαίδευσής και του περιβάλλοντος, καθώς και τον σύνδεσμο με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.
- 44 Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Επί του δεύτερου λόγου

- 45 Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως αντλείται από την παραβίαση της αρχής κατά την οποία η εξουσία εκτιμήσεως της διοικήσεως δεν μπορεί να ασκείται παρά μόνον προς το συμφέρον της υπηρεσίας και από την κατάχρηση εξουσίας. Ο προσφεύγων θεωρεί ότι, εν προκειμένω, η καθής άσκησε την εξουσία της οργανώσεως των υπηρεσιών όχι προς

το συμφέρον της υπηρεσίας, αλλά με σκοπό να αναγκάσει τον προσφεύγοντα να εξέλθει από την υπηρεσία.

- 46 Ο προσφεύγων επισύρει την προσοχή στο πλαίσιο στο οποίο επισυνέβησαν τα περιστατικά αυτά, υπογραμμίζοντας τη μεταβολή στην υπηρεσιακή του κατάσταση από προϊστάμενος ειδικής υπηρεσίας σε προϊστάμενο τομέα περιβαλλόμενος αρχικά από δύο συνεργάτες, εν συνέχεια από έναν μόνο συνεργάτη, για να καταλήξει σε μια κατάσταση όπου στερείται παντός συνεργάτη. Ο προσφεύγων διατείνεται ότι υπέφερε από τις επανειλημμένες αναφορές στην ηλικία του και από τις προτάσεις που του έγιναν να τον βοηθήσουν να εξεύρει πανεπιστημιακά καθήκοντα αν αποχωρούσε. Για τον προσφεύγοντα, όλα αυτά τα στοιχεία συντρέχουν για να στοιχειοθετηθεί η ύπαρξη πίεσως με σκοπό να αναγκαστεί να αποχωρήσει από την υπηρεσία της καθής, πράγμα που κατ' αυτόν δικαιολογεί τον ισχυρισμό ότι όλες οι προσαπτόμενες πράξεις φέρουν το στίγμα της καταχρήσεως εξουσίας.
- 47 Η καθής επαναλαμβάνει ότι η εσωτερική αναδιοργάνωση της ΓΔ ΧΙ δικαιολογούνταν από το συμφέρον της υπηρεσίας. Το γεγονός ότι μετά τα μέτρα αυτά ο προσφεύγων εξακολούθησε να ασκεί τα καθήκοντα που αντιστοιχούν στον βαθμό του και στη θέση του πρέπει να αρκεί για να απορριφθεί ο ισχυρισμός ότι τα εν λόγω μέτρα πρέπει να θεωρηθούν ως συγκεκριμένο υποβιβασμός.
- 48 Σχετικά με την αναφορά στο συμφέρον της υπηρεσίας πρέπει, καταρχάς, να υπομνηστεί ότι στον υπάλληλο εναπόκειται να προσκομίσει την απόδειξη ότι η ληφθείσα γι' αυτόν απόφαση είναι αντίθετη προς το συμφέρον της υπηρεσίας (βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαΐου 1981, Kindermann κατά Επιτροπής, 60/80, Συλλογή 1981, σ. 1329, σκέψη 17).
- 49 Ως προς τον λόγο περί καταχρήσεως εξουσίας, πρέπει επίσης να υπομνηστεί ότι η έννοια αυτή έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο και αφορά το γεγονός ότι διοικητική αρχή έκανε χρήση των εξουσιών της για σκοπό διάφορο εκείνου για τον οποίο της απονεμήθηκαν (βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Φεβρουαρίου 1982, Buyl κατά Επιτροπής, 817/79, Συλλογή 1982, σ. 245, σκέψη 28).
- 50 Επιπροσθέτως, κατά πάγια νομολογία, μια απόφαση πάσχει από κατάχρηση εξουσίας όταν, βάσει αντικειμενικών, ουσιαστών και συγκλινουσών ενδείξεων, έχει εκδοθεί προς

επίτευξη σκοπών ξένων προς αυτούς που επικαλείται (βλέπε, για παράδειγμα, την απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Ιουνίου 1984, Lux, 69/83, που παρατέθηκε ήδη).

- 51 Σχετικώς, αρκεί η διαπίστωση ότι ο προσφεύγων δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο που να επιτρέπει να συναχθεί ότι το μέτρο ανατοποθετήσεως του García Burgués ήταν αντίθετο προς το συμφέρον της υπηρεσίας ή συνιστούσε καταχρηστική άσκηση της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κοινοτικά όργανα για την οργάνωση των υπηρεσιών τους.
- 52 Όσον αφορά την άρνηση αντικαταστάσεως των ανατοποθετηθέντων υπαλλήλων, από την εξέταση των εγγράφων της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι είναι αντίθετη προς το συμφέρον της υπηρεσίας, καθόσον οι δικαιολογίες που παρέσχε ο προσφεύγων δεν είναι ικανές να αποδείξουν το βάσιμο του ισχυρισμού του. Επιπλέον, η κατανομή του προσωπικού εντός μιας γενικής διεύθυνσεως, ιδίως στις περιπτώσεις όπου το διαθέσιμο προσωπικό δεν αρκεί να καλύψει τις ανάγκες της, πρέπει να αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα του ιεραρχικώς προϊσταμένου, ο οποίος μπορεί να λάβει υπόψη τις διάφορες προτεραιότητες, χωρίς ο υπάλληλος — όσον υψηλόβαθμος κι αν είναι — να είναι σε θέση να αμφισβητήσει τη σκοπιμότητα των αποφάσεών του.
- 53 Οι ενδείξεις στις οποίες αναφέρεται ο προσφεύγων για να στηρίξει τον ισχυρισμό του περί καταχρήσεως εξουσίας — αναφορά στην ηλικία του, στη δυνατότητα να του εξεύρουν πανεπιστημιακά καθήκοντα — δεν καθιστούν δυνατή την πλήρη κατά νόμο απόδειξη μιας τέτοιας καταχρήσεως.
- 54 Ως εκ τούτου, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.
- 55 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, ο προσφεύγων, ο οποίος αβασίμως υποστήριξε ότι τα καθήκοντά του ή ο βαθμός του συνεπάγονταν κατ' ανάγκη την παρουσία συνεργατών και ότι τα μέτρα ανατοποθετήσεως των πρώην συνεργατών του ήταν παράνομα, δεν μπορεί να υποστηρίξει βασίμως ότι οι προσαπτόμενες πράξεις είναι βλαπτικές έναντι αυτού.
- 56 Επομένως, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 57 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου, που εφαρμόζεται *mutatis mutandis* στο Πρωτοδικείο βάσει του άρθρου 11, τρίτο εδάφιο, της προαναφερθείσας απόφασης του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1988, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα αν υπάρχει σχετικό αίτημα. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 70 του ίδιου κανονισμού, προκειμένου περί προσφυγών υπαλλήλων των Κοινοτήτων, τα όργανα φέρουν τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Edward

Schintgen

García-Valdecasas

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Ιουλίου 1990.

Ο γραμματέας

H. Jung

Ο πρόεδρος του τετάρτου τμήματος

D. A. O. Edward